

Hvězdnice keříčkovitá, *Aster dumosus* L. (Sp. Pl. 873, 1753, se vyznačuje listy čárkovitými až čárkovitě kopinatými, obvykle jen 3(–8) mm šir. a drobnými, 1,2–1,8 cm šir. úbory s 15–25 jazykovitými květy. Původem na východě Severní Ameriky, u nás pravděpodobně pěstována jen

v botanických zahradách. Údaje o kultivaci se vztahují k hybridu s *A. novi-belgii*.

Poznámka: Pod jménem *Aster ericoides* L. Sp. Pl. 875, 1753 se vzácně pěstují a výjimečně zplaňují i další severoamerické druhy s velmi drobnými a početnými úbory a listy.

17. *Callistephus* CASS. – astra *)

Callistephus CASSINI in CUVIER Dict. Sci. Nat., ed. 2, 37:491, 1825, nom. cons. – Syn.: *Callistemma* CASS. Bull. Soc. Philomat. Paris 1817:32, 1817, nom. rejic.

Lit.: ARANO H. (1963): The karyotype analysis and phylogenetic considerations on the genus *Erigeron*, and some genera *Callistephus*, *Emilia*, *Erechtites*. Annual Rep. Showa Pharm. Coll. 1:31–51. – NECHANSKÝ F. et JIRÁSEK V. (1967): Systematische Studie über kultivierte Sommeraster (Gartenaster) – *Callistephus chinensis* (L.) Nees (Asteraceae). Preslia 39:122–150.

Jednoleté (původně i dvouleté) byliny. Listy střídavé, celistvé. Úbory koncové, jednotlivé; zákrov víceřadý. Okrajové květy jazykovité, samičí; květy terče trubkovité, oboupohlavné. Nažky obvejcovité, zploštělé, s chmýrem. – Jediný druh rodu, planě roste v s. Číně a v Korei. – Entomogam.

1. *Callistephus chinensis* (L.) NEES – astra čínská Tab. 11/4

Callistephus chinensis (LINNAEUS) NEES Gen. Sp. Aster. 222, 1833. – Syn.: *Aster chinensis* L. Sp. Pl. 877, 1753. – *Callistemma hortense* CASS. in CUVIER Dict. Sci. Nat., ed. 2, 6: Suppl. p. 45, 1817.

Byliny 30–80 cm vys., s kořenem tenkým. Lodyha přímá, jednoduchá nebo řídce větvená, podélně mělce rýhovaná, řídce odstále drsně chlupatá, někdy načervenalá. Listy zašpičatělé, na okraji a na stř. žilce spodní strany krátce chlupaté, dolní řapíkaté s čepelí kopistovitou, střední s čepelí vejčitou až podlouhle kosočtverečnou, dolní i střední na okraji nepravidelně hrubě zubaté nebo pilovité, hor. listy přisedlé, úzce kopinaté, řídce zubaté nebo celokrajné. Úbory 4–8 cm v průměru, jednotlivé, dl. stopkaté; zákrov polokulovitý, vnější zákrovní listy bylinné, kopistovité, na okraji dl. brvité, vnitřní listy kratší, v 1–2 řadách, blanité až suchomázdřité, podlouhlé, tupé; lůžko úboru ploché až mírně vypouklé, jamkaté, bez plevek. Okrajové květy jazykovité v 1–2 řadách, s ligulou bělavou, modrou, fialovou, růžovou až červenou, květy terče žluté (úbory však

často plné). Nažky obvejcovité, zploštělé, 3–4 mm dl., krátce přitiskle chlupaté, hnědé; chmýr dvouřadý, vnější řada z velmi krátkých, na bázi srostlých štětinek, vnitřní z delších, opadávajících paprsků. VII–X. Tf.

$2n = 28, 36$ (extra fines)

Astra čínská byla dovezena v 18. stol. do Francie. Je velmi variabilní, dlouholetým pěstováním i cíleným šlechtěním vzniklo několik set kultivarů odlišných výškou (10–90 cm), hustotou větvení, velikostí a tvarem květů a úborů (až 10 cm v průměru). Vedle jednoduchých a poloplňných kultivarů se nejčastěji pěstují sorty s plnými úbory, kde jsou všechny květy jazykovité, nebo vedle několika okrajových řad jazykovitých převažují prodloužené trubkovité květy. Vyskytují se nejrozličnější odstíny modré, fialové, růžové, červené, tmavě purpurové, barva bílá a zřídka žlutá. Astry se běžně pěstují v zahradách a parcích, nejvhodnější použití je ve větším množství na záhonech. Nízké sorty rostou dobře i v květináčích a truhlících, vysoké sorty se používají k řezu. Zplaňují pouze přechodně, nejčastěji na hřbitovech, rumišťích a kompostech.

18. *Erigeron* L. – turan **)

Erigeron LINNAEUS Sp. Pl. 863, 1753. – Syn.: *Trimorpha* CASS. Bull. Soc. Philomat. Paris 1817:137, 1817. – *Stenactis* CASS. in CUVIER Dict. Sci. Nat., ed. 2, 37:485, 1825. – *Phalacrolooma* CASS. in CUVIER Dict. Sci. Nat., ed. 2, 39:404, 1826. – *Polyactis* LESS. Syn. Gen. Compos. 188, 1832. – *Polyactidium* DC. Prodr. 5:281, 1836. – *Diplemium* RAFIN. Fl. Tellur. 2:50, 1837.

Lit.: HOLUBY J. L. (1897): *Erigeron acer* L. und seine Varietäten in der Flora der trentschiner Karpathen. Deutsche Bot. Monatschr. 15:285–289. – VIERHAPPER F. (1906): Monographie der alpinen *Erigeron*-Arten Europas und Vorderasiens. Beih. Bot. Cbl., sect. 2, 19:385–560. – WIDDER F. J. (1932): Die alpinen *Erigeron*-Sippen der Koralpe. Ber. Deutsch. Bot. Ges. 50:73–86. – CRONQUIST A. (1947): Revision of the North American species of *Erigeron*, north of Mexico. Brittonia

*) Zpracovala R. Bělohávková

**) Zpracoval O. Šída

Tab. 11: 1 *Brachyscome iberidifolia*. – 2 *Aster alpinus*. – 3 *A. linosyris*. – 4 *Callistephus chinensis*.

128 *Aster*

